

≡ Eesti
≡ Kontsert

 Eesti
Rahvusmeeskoor

Raschèr & Rahvusmeeskoor

Eesti Rahvusmeeskoor dirigent Mikk Üleoja
Raschèr Saxophone Quartet

admirals

Eesti Kontserdi
peatoetaja

**Ole oma
finantsmaailma
dirigent!**

admiralmarkets.com

K 18. OKTOOBER 2023 19.00 Vanemuise kontserdimaja
N 19. OKTOOBER 2023 19.00 Estonia kontserdisaal

Raschèr ja Rahvusmeeskoor

Raschèr Saxophone Quartet:

Christine Rall sopransaksofon

Elliot Riley altsaksofon

Andreas van Zoelen tenorsaksofon

Oscar Trompenaars baritonsaksofon

Eesti Rahvusmeeskoor dirigent **Mikk Üleoja**

Arvo Pärt (*1935)

Meeskoorile ja saksofonikvartetile seadnud **Andreas van Zoelen** (*1978)

„De profundis“ (1980/2023, versiooni esiettekanne)

Tekst: Psalm 130 (129)

Margus Vaht (löökpillid)

Clara Schumann (1819–1896)

Saksofonikvartetile seadnud **Andreas van Zoelen**

Kolm prelüüdi ja fuugat *op. 16* (1845/2022, versiooni Eesti esiettekanne)

nr 1 g-moll

nr 2 B-duur

Tõnis Kaumann (*1971)

„Hanna kiidulaul“ (2021)

Tekst: 1 Sm 2:1–10

Solistid: Kuldar Schüts, Mikk Dede, Ott Indermitte, Rasmus Erismaa

Clara Schumann / saksofonikvartetile seadnud **Andreas van Zoelen**

Kolm prelüüdi ja fuugat *op. 16* (1845/2022, versiooni Eesti esiettekanne)

nr 3 d-moll

Arvo Pärt

„Da pacem Domine“ (2004)

Tekst: gregoriaani antifon

V A H E A E G

Bernd Franke (*1959)

„Luther-Quiz“ meeskoorile ja saksofonikvartetile (2017, Eesti esiettekanne)

Tekst: Martin Luther ja Emily Dickinson

Solistid: Reio Blond, John William Mathre

Alisson Kruusmaa (*1992)

„So Set Its Sun in Thee“ meeskoorile ja saksofonikvartetile (2023, maailma esiettekanne)

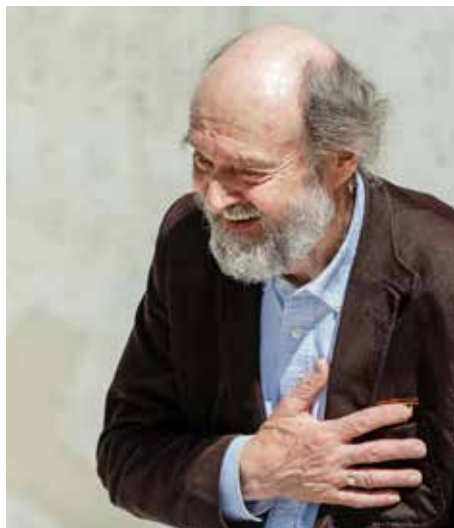
Tekst: Emily Dickinson

Solist: Mikk Dede

Kaasaja muusikamaastiku ühe unikaalseima loojanatuuri **Arvo Pärdi** muusika ei tunne rahvuste, kultuuride ega religioonide piire. Helilooja ise on öelnud, et tema muusika on nagu valgus, mis läbib prisma: igale kuulajale võib sellel olla pisut erinev tähendus, nii et tekib vikerkaaretaoline muusikaline elamus. Pärtil tuntakse eelkõige tema *tintinnabuli*-stiilis teoste põhjal – selle stiilini jõudis ta 1970. aastate teisel poolel ning on jäänud leitule truuks tänaseni.

„De profundis“ meeskoorile, löökpillidele *ad libitum* ja orelile on valminud 1980. aastal Viinis. Teos on pühendatud austria heliloojale Gottfried von Einemile (1918–1996) ning esiettekanne toimus 1981. aastal Kasseli Vokaalansambli esituses Klaus Martin Ziegleri juhatusel. Teose aluseks olev ladinakeelne palveteekonna laul, psalm 130 (129) „Põhjatulist sügavusist hüüan ma sinu poole, Issand“ on muusikasse komponeeritud vastavalt psalmi algussõnadele: psalmi kahte esimest salmi laulab üks hääl, 3. ja 4. salmi kaks häält, 5. ja 6. salmi kolm häält ning 7. ja 8. salmi kogu neljahäälne meeskoor. Üksikisiku kaebelaulust saab häälte järkjärgulisel lisandumisel kollektiivne appihüüd.
(Allikas: Arvo Pärdi Keskus)

Tänasel kontserdil kõlab „De profundis“ **uues seades meeskoorile ja saksofonikvartetile**, mille on teinud Raschèri kvarteti

Arvo Pärt

©Priit Grepp / Arvo Pärdi keskus

tenorsaksofonist **Andreas van Zoelen**. Lisaks interpreeditegevusele on van Zoelen aktiivne ka helilooja, arranžeerija, muusikauurija, pedagoogi ja uue saksofonirepertuaari edendajana – spetsiaalselt talle on kirjutatud üle 140 teose. Arvo Pärt on andnud Andreas van Zoelenile isiklikult loa töötada mitme tema teose kallal, loomaks neist versioone saksofonidega.

De profundis clamavi ad te Domine:
Domine exaudi vocem meam: Fiant
aures tuae intendentes, in vocem
deprecationis meae.

Si iniquitates observaveris Domine:
Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et
propter legem tuam sustinui te
Domine. Sustinuit anima mea in
verbo eius: speravit anima mea in
Domino.

A custodia matutina usque ad
noctem:

speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia:
et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel, ex omnibus
iniquitatibus eius.

Põhjatuist sügavusist hüüan ma Sinu
poole, Issand!

Issand, kuule mu häält, Sinu kõrvad
pangu tähele mu anumise häält!

Kui Sina, Issand, peaksid meeles kõik
pahateod, kes siis, Issand, püsiks?

Kuid Sinu käes on andeksand, et
Sind kardetaks.

Ma ootan Issandat, mu hing ootab, ja
ma loodan Tema sõna peale.

Mu hing ootab Issandat enam kui
valvurid hommikut, kui valvurid
hommikut.

Israael, looda Issanda peale, sest
Issanda juures on heldus ja Tema
juures on rohke lunastus!

Ja Tema lunastab Israeli kõigist tema
pahategudest.

Naisheliloojad olid 19. sajandil pigem haruldased. „Naised pole sündinud selleks, et komponeerida,“ kirjutas **Clara Schumann** – oma aja üks juhtivaid kontsertpianiste, ent ka arvestatav helilooja. Viimases rollis on hakatud teda alles 20. sajandi lõpuveerandist alates vääriliselt tunnustama. Tema looming, mis hõlmab peamiselt klaveri- ja vokaalteoseid, ei ole kuigi mahukas, mis pole ka ime, sest emakohuseid täites oli Clara õlul kaheksa lapse üleskasvatamine. Võib vaid oletada, millistele kunstilistele kõrgustele võinuks ta tõusta, kui tal komponeerimiseks rohkem aega oleks jätkunud.

Ühise ettevõtmisena süüvisid Clara ja tema abikaasa Robert Schumann 1840. aastatel kontrapunkti-õpingutesse, uurides põhjalikult Bachi fuugasid, et siis ise selles žanris kätt proovida. Mõlemad rakendasid õpitu heliloomingusse: nii näiteks kirjutas Robert 1845. aastal „Kuus fuugat teemal B-A-C-H“ *op.* 60 ja „Neli fuugat“ *op.* 72, Clara aga neljahääelse prelüüdi ja fuuga fis-moll, „Kolm fuugat Bachi teemadele“ ning „**Kolm prelüüdi ja fuugat**“ *op.* 16. Viimane on ilmekaks tunnistuseks Clara erakordsest heliloojaandest ja näitab tema sügavat arusaamist kontrapunkti-tehnikatest. Oopus 16 kõlab sel kontserdil **Andreas van Zoeleni seades saksofonikvartetile.**

Tõnis Kaumann
Foto: erakogu

Tõnis Kaumann on lõpetanud heliloojadiplomiga Tallinna Muusikakeskkooli (õp René Eespere) ning omandanud Eesti Muusikaakadeemias bakalaureusekraadi Raimo Kangro juhendamisel ja magistrikraadi Jaan Räätsa käe all. Tema muusikat, mille amplituud ulatub kammerpaladest ja koorilauludest orkestrioopustele ja lavateosteni, iseloomustab tehniline ladusus, absurdivarjundiga huumor ning stiiliallikate küllus: popist ja džässist Viini klassika ja gregooriuse lauluni. 1994. aastal võitis Kaumann Academy of St Martin in the Fields Orchestra korraldatud kompositsiooni-võistluse „Young European Composer“. Kaumanni esimesel autorikontserdil 1997. aastal esitas tema teosed Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel. Hooajal

1999/2000 oli ta resideeriv helilooja NYJD Ensemble'i juures. 2005. aastal pälvis Kaumann Elleri preemia ja oli üks Eesti Filharmoonia Kammerkoori kompositsioonikonkursi laureaatidest.

2021. aastal valminud „**Hanna kiidulaulu**“ tellisid heliloojalt Eesti Rahvusmeeskoor ja Mikk Üleoja, kes töid teose esiettekandele sama aasta 28. septembril Vanemuise kontserdimajas.

„Hanna kiidulaul“ on üles ehitatud kontrastprintsiiibil – tuttavlikult heakõlaline refrään vaheldub mu „Credos“ kasutatud matemaatiliste häältejuhtimise printsiipidega, mis toob kaasa modaalsuse ja liigub eemale harmoonilisest mõtlemisest.
– Tõnis Kaumann

Ladinakeelse vokaalteose „**Da pacem Domine**“ (lad – „Anna meile rahu, Issand“) loomiseks sai **Arvo Pärt** tõuke gambavirtuoosilt ja vanamuusika uurijalt Jordi Savallilt, kes tellis teose oma rahuteemalise kontserdi jaoks. Savallil oli idee koostada läbiva teemaga kontserdikava, mille aluseks oleks 9. sajandi gregoriaani antifon „Da pacem

Da pacem Domine
in diebus nostris
quia non est alius
qui pugnet pro nobis
nisi tu Deus noster.

Domine“ ning selle tekstile või meloodiale loodud muusika erinevatest sajanditest. Arvo Pärt ongi teose loomisel aluseks võtnud antifoni meloodia ning lisanud sellele kolm *tintinnabuli*-tehnikas komponeeritud polüfoonilist häält.

„Da pacem Domine“ esiettekanne toimus 2004. aasta juulis Barcelonas vanamuusika ansambli Hespèrion XXI, La Capella Reial de Catalunya ja Jordi Savalli esituses, kontsert oli pühendatud sama aasta märtsis Madridi pommirünnakus hukkunute mälestusele. Kuna Pärdi teos valmis tööpoolest vaid mõned päevad pärast nimetatud terroriakti, on seda vahel peetud otseseks pühenduseks Madridi terroriohvritele. Tegelikult aga on „Da pacem Domine“ universaalne rahupalve kogu inimkonna valu ja kannatuste eest, väljendades veendumust, et just rahututel aegadel on Jumal meie ainus kindel kaitse.

(Allikas: Arvo Pärdi Keskus)

Issand, anna rahu
meie päevadesse,
sest pole kedagi teist,
kes võitleks meie eest,
kui ainult sina, meie Jumal.

Bernd Franke on rahvusvahelise haardega saksa helilooja, kelle loomingus kajastub avar kultuurikogemus ja oluliste sotsiaalsete teemade puudutamine. Ta on õppinud kompositsiooni Siegfried Thiele käe all ja dirigeerimist Wolf-Dieter Hauschildi juures ning täiendanud end Bernsteini stipendiumi toel Ameerika Ühendriikides. Alates 2003. aastast on ta Leipzigi ülikooli kompositsiooni, 20. ja 21. sajandi muusika, muusikateooria ja -analüüsi professor.

2017. aastal Nordkolleg Rendsburgi tellimusel loodud „**Luther-Quiz**“ („**Viktoriin teemal Luther**“) on teos meeskoorile ja saksofonikvartetile, mille töid 25. mail 2017 Rendsburgi Kristuse kirikus esiettekandele Sonux Ensemble ja Raschèri kvartett Hans-Joachim Lustigi dirigeerimisel.

„**Luther-Quiz**“ on rännak läbi aja, alates Lutheri koraalist „Aus tiefer Not schrei ich zu dir“ leestikeelses kiriku laulu- ja palveraamatus laul nr 329 „Su poole, Issand, südamest“ 130. psalmi põhjal, mis ehitab silla 20. sajandisse ameerika kodanikuõiguste aktivisti Martin Luther King juuniori juurde, vaheldudes Martin Lutheri tsitaatidega 16. sajandist ning lõpeb katkenditega 19. sajandi ameerika poetessi Emily Dickinsoni kahest luuletusest. Teose idee (mänguline etendus koos publikuga) andis mulle kirjanikust sõber Inglismaalt ja see meeldis mulle kohe.

Bernd Franke
Foto: erakogu

Tahtsin kõrvutada Lutheri tsitaate Martin Luther King juuniori tsitaatidega 20. sajandist, näidates, kui ajatud ja mõnikord hirmutavalt päevakajalised on nende kahe inimajaloo suurkuju väljaütlemised. Minu poolt väga imetletud Emily Dickinsoni luuletustega tahtsin liikuda metafüüsilisse keelde, mis on oma piltlikkuselt samuti ajatu ja igavene. Selle „küsimuste voo“ koosseis on ebatavaline ja kõlaliselt väljakutsuv: meeskoor koos kvartetiga neljale saksofonile! Kuid just need väljakutsed meeldisid mulle. Olen töötanud Raschèri saksofonikvartetiga üle 15 aasta ja see teos on neljas sellele imeliste muusikute koosseisule.
– Bernd Franke (2017)

„Luther-Quiz“

PROLOGUE

Can you guess who said what?

Martin Luther and Martin Luther King Jr led remarkably similar lives and both left behind a wealth of material both written and spoken.

Martin Luther the 16th century German monk was very modern in his thinking and writing.

Martin Luther King Jr, the 20th century civil rights icon, exhibited a timelessness in his convictions that echo across the ages.

Can you tell the difference between their writing? Take our quiz and find out. Good luck!

1. Who said...

„I decided early to give my life to something eternal and absolute. Not to these little gods that are here today and gone tomorrow, but to God who is the same yesterday, today, and forever“?

Martin Luther or Martin Luther King Jr?

2. Who said...

„The human heart is like a ship on a stormy sea driven about by winds blowing from all four corners of heaven“?

Martin Luther or Martin Luther King Jr?

„Viktoriin teemal Luther“

PROLOOG

Kas oskate arvata, kes ütles mida?

Martin Luther ja Martin Luther King juunior elasid tähelepanuväärselt sarnast elu. Mõlemast jäi järele ka rikkalik kirjalik ja suuline pärand.

Saksamaa 16. sajandi munk Martin Luther oli oma mõtlemises ja kirjasõnas väga kaasaegne.

20. sajandi inimõiguste kaitse võrdkuju Martin Luther King juunior väljendas ajatust oma veendumustes, mille kõlapind ulatub üle aegade.

Kas oskate teha vahet, kumb on read kirjutanud? Osalege meie viktoriinil ja saage teada. Õnn kaasa!

1. Kes on öelnud:

„Tegin varakult otsuse pühendada oma elu millelegi, mis on igavene ja absoluutne. Mitte neile pisikestele jumalatele, kes on täna siin ja homme kadunud, vaid Jumalale, kes on seesama eile, täna ja igavesti“?
Kas Martin Luther või Martin Luther King jr?

2. Kes on öelnud:

„Inimese süda on nagu laev tormisel merel, mis on kõigist neljast ilmakaarest puhuvate tuulte tõugata“?
Kas Martin Luther või Martin Luther King jr?

3. Who said...

„The time to keep silence has passed
and the time to speak is come“?

Martin Luther or Martin Luther King Jr?

4. Who said...

„The ultimate measure of a man is
not where he stands in moments of
comfort and convenience, but where
he stands at times of challenge and
controversy“?

Martin Luther or Martin Luther King Jr?

5. Who said...

„When a man believes himself to be
utterly lost, light breaks. Peace comes
in the word of Christ through faith“?

EPILOGUE (Emily Dickinson)

Had we the eyes within our Head –
How well that we are Blind –
We could not look upon the Earth –
So utterly unmoved –

The Life we have is great.

The Life that we shall see

Surpasses it, we know, because

It is Infinity.

But when all space has been held

And all Dominion shown

The smallest Human Heart's extent

Reduces it to none.

3. Kes on öelnud:

„Aeg vaikida on möödunud ja käes on
aeg rääkida?“

Kas Martin Luther või Martin Luther
King jr?

4. Kes on öelnud:

„Inimese kõrgeim mõõde ei tule
ilmsiks seal, kus ta on rahulikel,
mugavatel hetkedel, vaid seal, kus ta
on katsumuste ja vastuolude ajal“?

Kas Martin Luther või Martin Luther
King jr?

5. Kes on öelnud:

„Kui inimene usub, et ta on päästma-
tult kadunud, valgus murdub. Rahu
saabub Kristuse sõnas usu kaudu“?

EPILOOG (Emily Dickinson)

Kui oleksid meil silmad Peas –
on tõsi, et Pimedad oleme –
ei suudaks vaadata me Maad –
nii lõpmatult ükskõikselt –
Me Elu praegune on suurepärane.
Elu, mida kord näeme,
selle ületab, sest teame,
see on Igavik.

Kui aga kõiksus saab haaratud
ja Ülemvõim kõik näidatud,
siis väikseimagi Inimsüdame ulatus
selle pisendab eimiskiks.

Tõlkinud Ave Teesalu

Alisson Kruusmaa
©Kristi Tüvi

Noor eesti helilooja **Alisson Kruusmaa** on lõpetanud 2017. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia magistrantuuri Helena Tulve kompositsiooniklassis, täiendanud end 2013/2014 Giuseppe Verdi nimelises Milano konservatooriumis ning õpib käesoleval ajal EMTA doktorantuuris.

Kruusmaa loomingusse kuulub orkestri-, ansambli-, koori- ja sooloteoseid. 2018. aastal võitis tema „Rain“ metsosopranile ja puhkpilliorkestrile prima teose auhinna festivalil 24th Young Composers Meeting Hollandis. Teos kõlas samal aastal festivalil Gaudeamus Muziekweek Utrechti. 2018. aasta septembris valiti Kruusmaa Los Angelese kammerorkestri Kaleidoscope

kompositsioonikonkursi finalistide hulka. 2019. aastal oli ta New Yorgis Mise-Eni muusikafestivali külalishelilooja. Kruusmaale on omistatud Erkki-Sven Tüüri nimeline noore helilooja stipendium (2013), Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (2021) ja Tõnu Kaljuste nimeline stipendium (2023). Sellel aastal alustas Alisson Kruusmaa residentuuri Hollandi Rahvusoperis.

Tema muusikale on iseloomulikud örnad, haprad ja ruumiküllased kõlamaastikud. Domineerib hõre ja delikaatne orkestratsioon ning avar kõlaruum, mis jätab nii aja kui ka koha kuulaja enda mõttepeegeldusteks.

„So Set Its Sun in Thee“ (2023) on seitsmeosaline tsükkel meeskoorile ja saksofonikvartetile, mis on inspireeritud ameerika poetessi Emily Dickinsoni (1830–1886) loomingust. Teose pealkiri pärineb Dickinsoni samanimelisest luuletusest, mis vaatleb päikesetõusu ja -loojangut kui laiemat maailma tunnetamise metafoori. Just tõus ja loojang kulgebki läbi teose seitsme osa, põimides endasse looduse ja armastuse. Teos on pühendatud dirigent Mikk Üleojale, Eesti Rahvusmeeskoorile ja Raschèr Saxophone Quartetile.
– Alisson Kruusmaa

1. „I'll Tell You How the Sun Rose“

I'll tell you how the sun rose, –
A ribbon at a time.
The steeples swam in amethyst,
The news like squirrels ran.
The hills untied their bonnets,
The bobolinks begun.
Then I said softly to myself,
„That must have been the sun!“
But how he set, I know not.
There seemed a purple stile.
Which little yellow boys and girls
Were climbing all the while
Till when they reached the other side,
A dominie in gray
Put gently up the evening bars,
And led the flock away.

2. „Angels, in the Early Morning“

Angels, in the early morning
May be seen the Dews among,
Stooping – plucking – smiling – flying –
Do the Buds to them belong?
Angels, when the sun is hottest
May be seen the sands among,
Stooping – plucking – smiling – flying –
Parched the flowers they bear along.

1. „Ma räägin, kuidas tõusis päev“

Ma räägin, kuidas tõusis Päev –
lint-lindilt – ujus Linn
ta Ametüstivalguses –
ja ruttas uudis ning
Mäed võtsid maha Mütsi –
viit algas – Riisilind –
„See küll peab Päike olema“ –
ma tasa ütlesin –
kuid kuis ta loojus – ma ei tea –
ta purpurlävel näis
küll kuldseid lapsi hullamas –
kõik ilm veel kilkeid täis –
kuid kui nad üle läve said
Hall Isand tuli siis –
ta tõstis Õhtu Tökkepüü
ja Karja koju viis –

*Tõlkinud Doris Kareva
Ilmunud luulekogus „Kiri maailmale“:
Tallinn, „Eesti Raamat“, 1988, lk 85.*

2. „Ingleid varahommikul“

Ingleid varahommikul
kastes märkab silm,
neid laskub–nopib–naerab–lendab–
on's õienupud nende omailm?
Ingleid, kui päev on kuumavaim,
liival leiab silm,
neid laskub–nopib–ohkab–lendab–
kuivanud õisi viimas siit.

3. „As if Some Little Arctic Flower“

As if some little Arctic flower
Upon the polar hem –
Went wandering down the Latitudes
Until it puzzled came
To continents of summer –
To firmaments of sun –
To strange, bright crowds of flowers –
And birds, of foreign tongue!
I say, As if this little flower
To Eden, wandered in –
What then? Why nothing,
Only, your inference therefrom!

4. „There is Another Sky“

There is another sky,
Even serene and fair,
And there is another sunshine,
Though it be darkness there;
Never mind faded forests,
Never mind silent fields –

Here is a little forest,
Whose leaf is ever green;
Here is a brighter garden,
Where not a frost has been;
In its unfading flowers
I hear the bright bee hum;
Prithee, my brother,
Into my garden, come!

3. „Nagu tillukene tundralill“

Nagu tillukene tundralill
polaarala serval –
rändas mööda laiuskraade alla,
kuni hämmelduses jõudis
suve mandrile –
päikseküllas taevavõlvide –
kummaliste, kirkaste lilleväljade –
ja lindude juurde, kel lauluviis tundmatu!
Ma ütlen, et see väike lill
rännul jõudis kui aeda Eedenis –
Mis siis? Ei muud,
kui ainult sinu järeldus!

4. „On veel üks taevas“

On veel üks taevas,
rahulik ja ilus aiva
ja veel üks päiksesära,
mis pimedaski paistab;
olgu metsi tuhmunuid,
olgu välju hääletuid –

Siin metsatukake,
mis üha haljuses;
siin aed on päikest täis,
kus pakast pole käin'd;
ta närbumatuis lilledes
ergast mesilindu kuulen;
Prithee, mu vend,
mu aeda tule!

5. „As if the Sea Should Part“

As if the Sea should part
And show a further Sea –
And that – a further – and the Three
But a presumption be –
Of Periods of Seas –
Unvisited of Shores –
Themselves the Verge of Seas to be –
Eternity – is Those –

6. „Bloom Upon the Mountain“

Bloom upon the Mountain – stated –
Blameless of a Name –
Efflorescence of a Sunset –
Reproduced – the same –

Seed, had I, my Purple Sowing
Should endow the Day –
Not a Topic of a Twilight –
Show itself away –

Who for tilling – to the Mountain
Come, and disappear –
Whose be Her Renown, or fading,
Witness, is not here –

While I state – the Solemn Petals,
Far as North – and East,
Far as South and West – expanding –
Culminate – in Rest –

And the Mountain to the Evening
Fit His Countenance –
Indicating, by no Muscle –
The Experience –

5. „Kui meri jaguneks“

Kui meri jaguneks
ja temast avaneks uus meri –
ja temast – veel üks – Kolmaski,
kuid see vaid oletus –
Merede korduvusest lõputust –
käimata kallastest –
mis ise Merede on Rannikud –
ja ise lgavik –

6. „Mäel õitseb“

Mäel õitseb – on nüüd öeldud –
õieilu süüta, nimeta –
Loojang õide puhkedes
maalis pildi taolise –

Seemneid kui saaksin, külvaksin
purpurit päevavalgusse –
mitte Videviku rüppe,
mis rännul kustumisse –

Põldu harima kes – Mäele
siirduvad ja kaovad –
kelle Ta Au ja hääbumine?
Tunnistajat pole siin –

Kuni sõnu sean – õielehed ülevad
kaugele Põhja – ja Itta,
Lõunasse ja Läände – laotuvad –
jõudes haripunkti – unele –

Ja Mägi Õhtu eel
manab näole rahuilme –
ainus kiudki sel ei reeda –
äsjust Kogemust –

7. „So Set Its Sun in Thee“

So set its sun in thee,
What day is dark to me –
What distance – far –
So I the Ships may see
That touch – how seldomly –
Thy shore?

7. „Nii tema päike loojus sinusse“

Nii tema päike loojus sinusse,
mis päev veel pime minule –
või kauge vahemaa,
kui ma ju Laevu näen,
mis jõuavad – küll harva –
Sinu rannale?

Tõlkinud Ave Teesalu

Raschèr Saxophone Quartet
©feliXbroede

„Kui virtuoosne puhkpillimäng oleks olümpia-ala, võidaks Raschèri kvartett kindlasti kuldmedali.“ (Die Welt)

Saksofonide kroonimata kuningaks tituleeritud **Raschèr Saksofoni-kvartett** on asutatud 1969. aastal Ameerika Ühendriikides ning on sellest peale mänginud regulaarselt kuulsaimates kontserdisaalides Euroopas, Aasias ja USAs. Ansambel jätkab 1930. aastate klassikalise saksofoni pioneeeri ja kvarteti asutajaliikme Sigurd Raschèri (1907–2001) traditsioone, innustades heliloojaid neile uut muusikat looma – aegade jooksul on komponeerinud kvartetile pühendusteoseid üle 300 autori. Kõik need heliloojad jagavad entusiasmiga nelja muusiku ühtse kõlakvaliteedi, virtuoossuse ning vana ja uue muusika dünaamilise tõlgitsemise osas.

Mitmed heliloojad on sattunud vaimustusse ka Raschèri kvarteti ja orkestri kooslusest, mille tulemusena on sündinud sellele kombinatsioonile enam kui 40 uudisteost ning ansamblit on kutsutud mängima paljude tipporkestrite ette. Lisaks kvarteti arvukatele sooloesinemistele ja kontsertidele maailma juhtivate orkestritega on üles astunud paljude erinevate instrumentaal- ja vokaalkoosseisudega.

Grupis valitseb muusikaline demokraatia, seetõttu pole neil erinevalt mitmetest teistest kammeransamblitest kunstilist juhti. Ansambel on mitmel korral küllastanud ka Eestit, kuid Eesti Rahvusmeeskoriga tehakse koostööd esimest korda.

Eesti Rahvusmeeskoor

Foto: Jaan Krivel

Eesti Rahvusmeeskoor on üks tuntumaid ja mainekamaid meeskoore maailmas. Koori asutas 1944. aastal eesti koorimuusika suurkuju Gustav Ernesaks.

Järgnevatel aastakümnetel on koori juhatanud Harald Uibo, Uno Järvela, Olev Oja, Kuno Areng, Ants Üleoja, Ants Soots, Kaspars Putniņš jt.

Alates hooajast 2011/2012 on koori kunstiline juht ja peadirigent

Mikk Üleoja.

Rahvusmeeskoori repertuaar ulatub gregoriaani laulust 21. sajandi muusikani. Eesti heliloojate kõrval on koorile muusikat loonud sellised maailmanimed, nagu Dmitri Šostakovič, Otar Taktakišvili, Gavin Bryars ja Giovanni Bonato. Pidevalt Eesti Rahvusringhäälingule salvestav

koor on teinud koostööd ka firmadega Deutsche Grammophon, Sony, Finlandia, Alba Records, GB Records, Virgin Classics, Aurora Ondine, Toccata Classics ja SOOND.

2004. aastal võideti koorimuusika kategoorias Eesti esimese Grammy Sibeliuse kantaatide salvestise eest firmale Virgin Classics, kaastegevad tütarlastekoor Ellerhein, ERSO ja dirigent Paavo Järvi. Viimasel kaheksal aastal on kooril valminud seitse CD-plaati, millest esimene Galina Grigorjeva autoriplaat „In paradisum“ pälvis 2015. aastal Eesti muusikaauhindade galal parima klassikaalbumi tiitli. 2016. aastal ilmus Aurora kaubamärgiga plaat „Te lucis ante terminum“ norra helilooja Henrik Ødegaardi

loominguga. Sony märgiga on 2018. aasta album Šostakoviitši 13. sümfooniaga, kaastegevad Dresdeni Filharmoonikud ja dirigent Michael Sanderling. Ondine välja antud albumil kõlab Sibeliusse „Kullervo“, kaastegev Soome Raadio sümfooniaorkester ja dirigent Hannu Lintu. Rahvusmeeskori plaadil „REGIRAM“ kõlavad koori ning ansamblikoosseisu Celia Roose, Tuule Kann ja Robert Jürjendal esituses regilaulude seaded.

Plaadifirma Toccata Classics üllitas 2023. aasta märtsis helikandja „Galina Grigorjeva muusikat meeskoorile“, mida esitavad Eesti Rahvusmeeskoor, tšellist Theodor Sink ja dirigent Mikk Üleoja. Mais andis SOOND välja albumi „Baltic Contrasts“, kus kõlab Baltimaade heliloojate Pēteris Vasksi, Justē Janulytē ja Erkki-Sven Tüüri looming.

Eesti Rahvusmeeskoor on oma pika ajaloo jooksul andnud üle 7000 kontserdi alates Eestist kuni Põhja-Ameerika ja Aasiani. Viimase viie aasta jooksul on kontserdireisid viinud koori Belgiasse, Leetu, Hiinasse, Hongkongi, Singapuri, Jaapanisse, Šveitsi jne. 2020. aastal osaleti Vilniuses mainekal GAIDA kaasaegse muusika festivalil. Pärast paariaastast välisesinemiste pausi esines rahvusmeeskoor aprillis Tampere ja mais Manchesteris, esitades Šostakoviitši 13. sümfooniat, seekord dirigent John Storgårdsi

dirigeerimisel. Mai keskpaigas osales rahvusmeeskoor *à cappella* kavaga Londonis, tuues mainekas Kings Place'i saalis ettekandele Veljo Tormise, Giovanni Bonato, Gavin Bryarsi, Justē Janulytē ja Santa Ratniece loomingut. Kontsert kuulus Songlines Encounters Festivali programmi.

Septembri teises pooles viibis koor kontserditurneel Saksamaal, kus osales Šostakoviitši 13. sümfoonia ettekannetel, lavapartnereiks bass Aleksander Vinogradov, Edela-Saksa Ringhäälingu (SWR) sümfooniaorkester ja dirigent Teodor Currentzis. Kontserdid toimusid Stuttgardi Liederhalle Beethoveni-saalis, Freiburgi kontserdimajas, Mannheimi Rosengartenis ja Hamburgi Elbphilharmonie suures saalis.

2015. aastal omistati Eesti Rahvusmeeskoorile ja Mikk Üleojale riigi kultuuripreemia avalikkuse ette jõudnud väljapaistvate tööde eest.

Mikk Üleoja
©Gunnar Laak

Mikk Üleoja on lõpetanud 1997. aastal Eesti Muusikaakadeemia prof Ants Üleoja dirigeerimisklassis ja kaitsnud samas 2004. aastal muusikamagistrikraadi (juhendaja prof Toomas Siitan). Ta on laulnud Maailma Noortekooris (1989–1992), Eesti Rahvusmeeskooris (1994–1996), Eesti Filharmoonia Kammerkooris (1996–2000) ja gregooriuse laulu ansamblis Vox Clamantis (1998–2011).

Mikk Üleoja on olnud Püha Miikaeli poistekoori dirigent, kammerkoori Mattone ja Kaarli koguduse kontsertkoori peadirigent ning õpetanud dirigeerimist Viljandi Kultuuriakadeemias. Aastail 1998–2011 oli ta Eesti Filharmoonia Kammerkoori koormeister. Alates hooajast

2011/2012 on Mikk Üleoja Eesti Rahvusmeeskoori kunstiline juht ja peadirigent.

Mikk Üleoja dirigeerimisel on ilmunud kaheksa plaati, millest viis – Galina Grigorjeva autoriplaadid „In paradisum“ (2014) ja „Galina Grigorjeva muusikat meeskoorile“ (2023), Henrik Ødegaardi autoriplaat „Te lucis ante terminum“ (2016), „REGIRAM“ (2019) ja „Baltic Contrasts“ (2023) – on salvestatud Eesti Rahvusmeeskooriga. Eesti Filharmoonia Kammerkooriga salvestatud plaat „Luule, see ei tule tuulest“ (2007) sai Eesti Kultuurkapitali 2007. aasta preemia ning salvestis nimetati aasta parimaks kooriplaadiks. Galina Grigorjeva autoriplaat „In paradisum“ võitis 2015. aasta Eesti muusikaauhindade jagamisel aasta klassikaalbumi tiitli.

Mikk Üleoja on aasta dirigent 2014. 2015. aastal omistati talle ja Eesti Rahvusmeeskoorile riiklik kultuuripreemia avalikkuse ette jõudnud väljapaistvate tööde eest.

EESTI RAHVUSMEESKOOR

Peadirigent ja kunstiline juht **Mikk Üleoja**

I tenor

Aleksander Arder, Aivar Kaldre, Andrus Kirss, Mart Kroon, Hyun Woo Lee, Priit Lehto, Lennart Mängli, Valnar Neidre, Oliver Povel, Kuldar Schüts, Karel Tohv

II tenor

Priidu Aardam, Mikk Dede, Reio Blond, Madis Enson, Ero Esko, Olev Koit, Markus Leppoja, Grigori Rutškin, Margus Vaht, Mati Valdaru, Margus Vellmann, Rihards Zariņš

Bariton

Peeter Hillep, Hanno Hint, Ott Indermitte, Oleksandr Kadyrov, René Keldo, Kaarel Kukkk, Igor Nikiforov, Andrus Poolma, Alo Rammo, Ants Reinhold, Andrus Siimon, Stanislav Šeljahovski

Bass

Andres Alamaa, Jüri Eensoo, Rasmus Erismaa, Arno Jürjens, Taavi Kendra, Aare Kruusimäe, John William Mathre, Nikita Mištšenko, Mait Männik, Reigo Männiste, Juss Tamm, Ranno Tamm, Roland Viilukas

---

Eesti Rahvusmeeskoori juht:

Jana Moosar

Juhi assistent-toimetaja:

Anu Huntsaar

Administraator: **René Keldo**

Inspitsient: **Andres Alamaa**

Noodikoguhoidja: **Arvo Aun**

EESSEISVAD KONTSERDID

R 10.11

Rakvere Vabaduse kooli
aula

R 17.11

Pärnu kontserdimaja

L 18.11

Estonia kontserdisaal

P 03.12

Estonia kontserdisaal

T 12.12

Estonia kontserdisaal

K 20.12

Jõhvi kontserdimaja

N 21.12

Tartu Jaani kirik

L 23.12

Tallinna Jaani kirik

Rakvere Kultuurifestival 2023

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent **Mikk Üleoja**

Some other paradise

Eesti Rahvusmeeskoor dirigent **Mikk Üleoja**

Solistid **Theodor Sink** tšello **Ralf Taal** klaver

Vache Sharafjan „Some other paradise”

Veljo Tormis, Vytautas Miškinis

Signum magnum

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent **Mikk Üleoja**

Kõlab itaalia heliloojate Giovanni Bonato (1961) ja Giovanni Gabrieli (u 1554/1557–1612) kaunis ja eripalgeline muusika.

Ernesaks 115 gala

Täna seni laulupidude sünonüümi ja Laulutaadina tuntud Gustav Ernesaksa sünnist möödub detsembris 115 aastat. Mees, kes jäädvustas end Eesti muusikalukku helilooja, dirigendi ja õppejõuna.

Kontserdil esinevad Eesti meeskoorid.

Koostöös Eesti Meestelaulu Seltsiga

Jõulukontsert

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent **Lodewijk van der Ree**

Kuulajate ees on Eesti Rahvusmeeskoori jõulumuusika kava, mille traditsiooniliselt valmistab ette ja toob kuulajateni külalisdirigent

**Eesti
Kontsert**

**Eesti
Rahvusmeeskoor**

Some other Paradise

Eesti Rahvusmeeskoor dirigent **Mikk Üleoja**
Solistid **Theodor Sink** tšello **Ralf Taal** klaver

Vache Sharafjan, „Some Other Paradise“ (esiettekanne Eesti)
Veljo Tormis, Vytautas Miškinis

R 17. NOVEMBER 19.00 Pärnu kontserdimaja
L 18. NOVEMBER 19.00 Estonia kontserdisaal

Piletid: Piletilevi | Piletimaailm | Eesti Kontserdi kassad

eestikontsert.ee

EESTI KONTSERDI
HOOAJA PEATOETAJA

admirals

LIVIKO
— anno 1898 —

OLEREX

Jazz
pesulad

SORAINEN

Segafredo
ZANETTI
x
hotspot

myfitness
world class gym & studios